DERINIMO PAŽYMA
DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS SMURTINIAIS NUSIKALTIMAIS PADARYTOS ŽALOS KOMPENSAVIMO ĮSTATYMO NR. X-296 1, 7 IR 12 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO ĮSTATYMO PROJEKTO
(TAIS Nr. 26-6778(3))

Eil. Nr.	Pastabą pateikusi organizacija, rašto data ir numeris	Pastaba	Teisės akto projektą parengusios organizacijos komentaras
1.	Lietuvos Respublikos finansų ministerija, 2026 m. rugpjūčio 6 d. raštas Nr. 6K-26/4069	Lietuvos Respublikos finansų ministerija, susipažinusi su Lietuvos Respublikos teisingumo ministerijos parengtu ir pateiktu derinti Lietuvos Respublikos smurtiniais nusikaltimais padarytos žalos kompensavimo įstatymo Nr. X-296 1, 7 ir 12 straipsnių pakeitimo įstatymo projektu (toliau – Projektas), informuoja, kad pritariame pasiūlymui, kuriuo numatomas tikslinis neturtinės žalos kompensacijų didinimas, tačiau nepritariame siūlymui išplėsti Nukentėjusių nuo smurtinių nusikaltimų asmenų fondo (toliau – Fondas) lėšų naudojimo paskirtį, nustatant, kad jos gali būti naudojamos ne tik žalos kompensavimui, bet ir Fondo administravimo išlaidoms padengti, įskaitant bylinėjimosi, vykdymo proceso bei regreso įgyvendinimo išlaidas, taip pat numatant galimybę Fondo lėšomis apmokėti antrinės teisinės pagalbos advokatų išlaidas, kai nukentėjusieji atstovaujami baudžiamosiose ar civilinėse bylose, bei padengti šių advokatų specialiųjų mokymų ir kvalifikacijos kėlimo išlaidas, kai tokie mokymai yra susiję su nuo smurtinių nusikaltimų nukentėjusių asmenų teisėmis. Mūsų nuomone, siūlomi Projekto pakeitimai, susiję su Fondo lėšų naudojimo paskirties išplėtimu, neatitinka Lietuvos Respublikos smurtiniais	**Į pastabą neatsižvelgta.** Pažymėtina, kad Projektu siūlomas Fondo lėšų naudojimo paskirties išplėtimas nekeičia esminės Fondo paskirties – užtikrinti valstybės pagalbą nuo smurtinių nusikaltimų nukentėjusiems asmenims, – bet sudaro galimybes šią pagalbą teikti veiksmingiau ir kompleksiškiau. Fondo lėšas siūloma naudoti ne su nukentėjusiųjų apsauga nesusijusioms funkcijoms, o priemonėms, tiesiogiai prisidedančioms prie jų teisių įgyvendinimo: valstybės garantuojamai teisinei pagalbai baudžiamajame ir civiliniame procese bei specialiesiems mokymams valstybė garantuojamos teisinės pagalbos srityje finansuoti. Galiojantis reguliavimas Fondo lėšų panaudojimą iš esmės apriboja žalos kompensavimu, nors praktika rodo, kad toks modelis neužtikrina efektyvaus sukauptų lėšų panaudojimo. 2025 m. pabaigoje nepanaudotas Fondo lėšų likutis sudarė apie 3,7 mln. Eur, o kompensacijoms panaudojama tik apie penktadalis Fondo lėšų. Todėl Projektu siūloma dalį jau sukauptų lėšų nukreipti kitoms tiesiogiai nukentėjusiųjų teisių apsaugą stiprinančioms priemonėms, kartu didinant kompensacijų dydžius. Kartu Projektu užtikrinamas Fondo kompensacinės funkcijos prioritetas: papildomoms išlaidoms gali būti naudojama ne daugiau kaip 30 procentų Fondo metinių įplaukų (įstatymui įsigaliojus, galės būti panaudota iki 40 proc. sukauptų lėšų), o Fondo programos vykdytojas visais atvejais privalo užtikrinti pakankamą lėšų likutį

Eil. Nr.	Pastabą pateikusi organizacija, rašto data ir numeris	Pastaba	Teisės akto projektą parengusios organizacijos komentaras
		nusikaltimais padarytos žalos kompensavimo įstatymo Nr. X-296 paskirties ir tikslų.	žalos kompensacijoms mokėti, išlaidas planuotis kalendorinių metų ketvirčiais. Taigi siūlomas reguliavimas ne silpnina Fondo kompensacinę funkciją, o sudaro prielaidas efektyviau panaudoti Fondo išteklius platesnei nukentėjusiųjų teisių apsaugai. Galiausiai pažymėtina, kad Projektui įgyvendinti nereikės naujų ar papildomų valstybės biudžeto asignavimų – siūlomos priemonės būtų finansuojamos efektyviau panaudojant Fonde jau sukauptas lėšas. Teisingumo ministerija formuoja valstybės politiką nusikaltimų aukų patirtos žalos atlyginimo ir valstybės garantuojamos teisinės pagalbos srityse, todėl pagalbos nuo smurtinių nusikaltimų nukentėjusiems asmenims modelio, jo tikslų ir šiems tikslams pasiekti tinkamiausių priemonių nustatymas pirmiausia sietinas su už šių politikos sričių formavimą atsakingos Teisingumo ministerijos kompetencija. Atsižvelgiant į tai, taip pat į Projekte nustatytus Fondo finansinio tvarumo saugiklius ir aplinkybę, kad papildomų valstybės biudžeto asignavimų nereikės, nėra pagrindo atsisakyti siūlomo Fondo lėšų panaudojimo išplėtimo.